Posmrtná spomienka

Dňa 4. 4. 1969 tragickou smrťou zomrel študent IGOR SISÁK, nar. 20. 4. 1947, syn pravoslávneho duchovného v Slovinkách. Jeho mladé telo bolo nájdené pri potoku za dedinou s rozbitou lebkou. Ako zomrel, ešte nie je preskúmané. V obci tiež ešte nie je úplne usporiadaná náboženská otázka, aj keď tu už jestvuje spoluužívanie chrámu pravoslávnymi s gréckokatolíkmi. Pravoslávnych je tu veľká väčšina, nie každému je to však vhod. Rôznymi vyhrážkami snažia sa naznačiť, že boj za vyhnanie pravoslávneho farára z obce ešte sa neskončil. Budúcnosť azda ukáže, či smrť syna pravoslávneho farára nemá niečo spoločného so spomínanými vyhrážkami. Dúfame, že nie. Slávnostný pohreb sa konal za účasti piatich pravoslávnych duchovných, veľkého počtu veriacich a banickej hudby dňa 9. 4. 1969. **So zosnulým sa v prekrásnej kázni rozlúčil d. o. prot. Peter Cuper zo Stropkova.**

Vičnaja pamjať Ti, brat náš Igor, a Vám, smútiacim, nech Pán Boh dá silu zniesť tento ťažký kríž nešťastia a bôľu.

Budúce číslo vyjde 10. júla 1969

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 230-81. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Ročné predplatné pre zahraničie: 2 doláre. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať. Pošt. novinový úrad, Jindřišská ul. 14, Praha 1. — Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

Ročník XV. — Orgán pravoslávnej cirkvi — Číslo 6/1969

DETSKÁ PRÍLOHA NÁŠHO ODKAZU.

Srdečne vás, deti, pozdravujem pri príležitosti sviatkov Zostúpenia Ducha sv.-Sošestvija. Sú to veľké sviatky, Duch svätý zostúpil na prostých ľudí, na apoštolov, a oni, naplnení veľkou milosťou začali rozprávať takými jazykmi, aké predtým vôbec nepoznali. Stalo sa to len preto, aby mohli vieru vo Vzkrieseného šíriť ozaj všade, aby všade našli pochopenie, aby im ľudia, pohani, porozumeli. Učeníci Christovi boli plní radosti, sťa by sa znovu narodili, nikoho sa nebáli, ani urážok a ľudskej podlosti, Duchom svätým naplnení videli v ľuďoch len to dobré a to v nich chceli svojím účinkovaním rozvíjať.

Detičky, pristavte sa chvíľu pri tejto myšlienke: vidíte v ľuďoch dobro, nestáva sa vám, že niekoho nemáte radi? To je zle, ľúbiť treba každého, lebo aj v tom najhoršom človeku jestvuje svetlé miesto, na ktorom možno budovať lásku k blížnemu, k Bohu, k našej sv. pravoslávnej cirkvi. Apoštoli sa rozišli do celého vtedy známeho sveta hlásať kresťanstvo. Tí, ktorí uverili, začali sa volať kresťanmi a mnoho ich pre svoju vieru trpelo. Ale oni vytrvali vo viere i v mukách a Duch svätý ich posilňoval, Duch svätý im ožiaroval cestu uzulinkú, po ktorej treba kráčať každému človeku, ktorý vytrváva vo viere a naplnený radosťou ako apoštoli, ide na smrť. Áno, i keď je to kruté a i keď sa to nestáva vždy práve takto, ale tým spôsobom sa upevňuje charakter človeka.

Carju nebesnyj, Utišiteľu, Duše istinny, iže vezdi syj i vsja ispolňajaj, sokrovišče blahich i žizni podateľu... takto sa máme modliť a Duch svätý, Duch pravdy naplní náš život, ktorý nám daroval.

A teraz z nášho života, života detí pravoslávneho vierovyznania. Dostala som opäť hŕbu listov, spomedzi nich jednu takú veľkú chválu na mňa, že ju nejdem opisovať. *Je od Elenky a Ondríka Malinových.* Elenka, vďaka Ti za článok, je ozaj veľmi krásny, len, to vieš, tie naše uzávierky, o tom Ti ešte napíšem list. Článok si odložím a ak Pán Boh dá sa nám dožiť, prečítame si ho, až zasa budeme sláviť Paschu Christovu.

Ďalej ďakujeme za listy *Aničke Lešákovej, Glancovej Alene, Krámskej Helene, A. Šotolovi, S. Složilovi, J. Šotolovej, S. Vetelskému, St. Remu, J. Pospíšilovi, E. Plhákovi, L. Balijovi, J. Vohralíkovej, L. Zemanovej a vám všetkým, drahé moje deti.* Vaše listy sú krásne a dojemné a ja si ich veľmi vážim, lebo sú pisané z úprimného srdca. Ak niekto z vás pôjde v týchto dňoch k prvému sv. prijímaniu, vopred mu blahoželám, to je veľká udalosť pre našich najmenších.

V očakávaní vašich listov vás srdečne zdraví

VAŠA TETA HELENA.

List z farnosti

Dvacec druhoho januara panove še radzili,
jak by v Falkušovci Pravoslávnu viru rozbili.
Ale nova radojsc zaš nastala,
lebo v Falkušovci už treti krat
Pravoslavna vira vyhrala.
Nevyhrala ona s kufrikami, darčekami,
ani z tymi americkymi bonami,
ľem vyhrala čestne, spravodlivo
s kresťanskymi hlasami.
Aj sam Hlavny Zburín tam bul,
aby všicko vidzel a všicko počul.
Z troch valaloch dal ľudzi zvolac,
bo chcel medzi nimi na uniju agitovac.
Toti ľudze v Michalovci na uradze
ľem na chodzbe stali
a tak naňho strašne nadavali
a traja bitkaše Zburina chranili,
aby ho na chodzbe ľudze nezgňavili,
bo narobil zburu, veľku zapletačku.
Aj kedz propaguje vun svoju uniju,
ale ľud ju nechce. Ľud chce viru dávnu,
Viru Christovu, viru pravoslávnu.

Pravoslávny kresťan

Sviatok zostúpenia Ducha svätého

Pán Boh, hovorí sv. Dimitrij Rostovský, sľúbil prostredníctvom prorokov poslať svojho sv. Ducha a toto prisľúbenie niekoľkokrát splnil: lebo nie len raz, ale niekoľkokrát v rôznych podobách Duch svätý sa zjavoval na svete. Napríklad v podobe holubice pri Pokrstení Christovom, v svetlom oblaku pri Premenení Isusa Christa, v búrlivom vetre, ako o tom svedčí sv. Lukáš: Tu zrazu povstal zvuk z neba, ako keď sa prudký vietor valí, a naplnil celý dom, v ktorom sedeli" **(Skut. 2, 2), a napokon, podľa svedectva toho istého evanjelistu, v ohňových jazykoch.**

Núka sa otázka: prečo sa sv. Duch objavuje v toľkých podobách? Stalo sa to pre naše poučenie.

Sv. Duch sa zjavuje v podobe holubice preto, **lebo sv. cirkev sa podľa Písma volá holubicou (Pieseň piesní 2, 10) a aj preto, že holub je vták mierny, prostý, bez akejkoľvek lsti. Preto aj príbytkom sv. Ducha sa stávajú takí ľudia, ktorí majú prosté srdcia, pokorné srdcia, nie zlé a závistlivé; ako holubica sa sv. Duch zjavil aj preto, aby nás naučil prostredníctvom zbožných myšlienok vznášať sa do výšav a spájať sa s Bohom. Kto sa neprestajne usiluje o nebeské príbytky a volá spolu so žalmistom** — kiež by som mal krídla ako holubica! Zaletel by som, spočinul! — **(Žalm 55, 7), toho Duch sv. tajomným spôsobom vynáša na krídlach svojich do nebeských príbytkov.**

Duch svätý sa zjavil v oblaku na hore Tábor tak isto, ako sa zjavil v Starom Zákone v oblaku Mojžišovi, lebo je napísané: „I zostúpil Hospodin v oblaku" **(II. Mojž. 34, 5).** Z oblakov padá

dážď, tak prepotrebný pre zem, a práve tak i Duch svätý, podľa slov apoštolových, vylieva rosu svojej milosti na naše srdcia — „... lebo láska Božia je nám rozliata v srdciach skrze Ducha svätého“ (Rim. 5, 5). **V oblakoch sa rodia blesky i hrom, z nich sa rodí ohnivý zápal. Práve tak účinkuje Duch sv. v ústach cirkevných učiteľov, lebo ako blesk svojím svetlom vyháňa tmu a ako hrom straší ľudí, tak cirkevní učitelia naplnení sv. Duchom svojou kázňou rozháňajú temné hriechy ľudské a hrozia hriešnikom, pripomínajúc im večné muky.**

Duch svätý sa zjavil aj v burlivom vetri. **Vietor má moc oddeľovať plevel od pšenice a Duch sv. oddeľuje plevel, t. j. hriešnikov od spravodlivých, ktorí sa volajú pšenicou. Dobrá pšenica, to bol Noe a jeho rodina, ale všetci jeho súčasníci boli plevelom. Duch sv. v tomto prípade oddelil plevel od pšenice, zachránil Noema s rodinou a ostatným dal sa utopiť vo vlnách veľkej potopy sveta. Dobrá pšenica, to bol Lot s rodinou, ale obyvatelia Sodomy boli plevelom; Duch sv. oddelil plevel od dobrého semena, vyviedol zo Sodomy Lota a jeho rodinu a ostatných hriešnikov zo Sodomy zahubil ohňom. Vietor má takú silu, že nielen oddeľuje plevel od pšenice, ale vyvracia vysoké stromy z koreňov, figovníky kvitnúce, duby i cédry libanónske. Podobne i Duch svätý zvrhuje a ničí pyšných, namyslených, hrdých a ctibažných ľudí, ktorých prorok prirovnáva k vysokým stromom:** „Videl som ukrutného bezbožníka; rozpínal sa ako svieže stromisko, ale sa pominul, a, hľa, už niet ho, hľadal som ho, no nenašiel sa“ **(Žalm 37, 35–36). Napokon vietor má i takú silu, že preniká i do jám a jaskýň podzemných, čistí v nich vzduch od stuchliny a niekedy, nenachádzajúc východ, trasie zemou. Duch svätý, keď preniká do srdca ľudského, očisťuje ho blahodarným vánkom od zhubných vášní, budí ho z hriešneho spánku a obnovuje ducha pravého v útrobách človeka (Žalm 51, 2).**

Nakoniec: Duch svätý sa zjavil v podobe ohňových jazykov preto, aby daroval apoštolom slová ohnivé, lebo slovo Božie sa volá v Písme ohňom **(Apok. 11, 2). Dokázal tak, že On je Ten istý Boh, ktorý v Starom Zákone sa ukázal Mojžišovi v kri horiacom, vyviedol Izrael z Egypta ako stĺp ohňový, zjavil sa mu na dýmajúcom Sinaji a Danielovi na prestole ohňovom. Práve tak, prostredníctvom týchto zjavov v podobe ohňových jazykov ukázal Duch sv. to, že je jedinej bytosti s Christom, Synom Božím, ktorý príde, až bude čas, na zem tiež v ohni, aby súdil živých i mŕtvych, ako to predpovedal žalmista:** „Prichádza Boh náš, mlčať nemôže; pustoší pred Ním oheň, a vôkol Neho buráca to veľmi, On volá zhora na nebesá a na zem, by súdil ľud svoj

(Žalm 50, 3). **Taktiež svedčí apoštol Peter:** „Príde deň Pánov, keď sa nebesá s rachotom pominú, živly sa v ohni rozplynú a zem so svojimi dielami zmizne“ **(2 Ptr. 3, 10).**

Duchu blahý a pravdivý! **Príď dnes z výšav svätých svojich a usídli sa v nás, odním od nás srdcia kamenné a daruj nám srdce mäkké, a blahodarným vánkom Tvojím zahuň v nás tlejúce vášne a duch pravý obnov v útrobách našich, nech Tebou omilostení, jednými ústami zvoláme:** vidichom svit istinnyj, prijachom Ducha nebesnaho, Jemu že so Otcem i Synom podobajet česť i poklonenije vo viky, amiň“ **(podľa sv. Dimitrija, metropolitu rostovského).**

E. K.

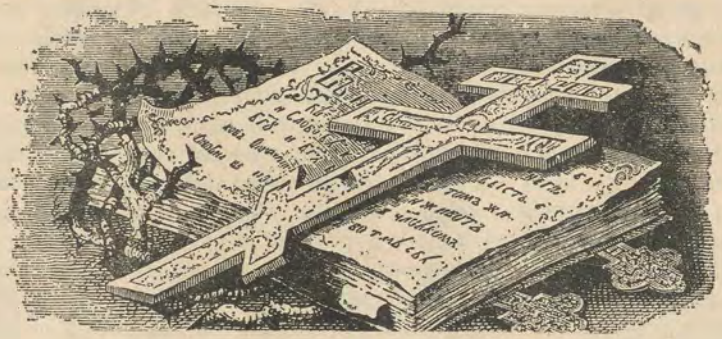

Konštantín — Filozof — sv. Cyril, apoštol Slovanov

(K 1100 výročiu úmrtia — pokračovanie).

KONŠTANTÍN MEDZI ŽIDMI A CHAZARMI.

V tom čase (polovica 9. stor.) prišli do Carihradu poslovia Chazarov, žijúcich na pobreží Kaspického mora (Astrachaň) a sťažovali si pred cisárom, že sa na nich robí veľký nápor, z jednej strany od Židov a z druhej strany od mohamedánov a všetci ich nútia, aby prijali ich vieru. Oni však sú rozhodnutí prijať vieru kresťanskú, preto žiadajú o vyslanie učeného muža, ktorý by vyvrátil židovskú i mohamedánsku nepravdu a upevnil medzi Chazarmi vieru Christovu. Na to pozval cisár Konštantína z Olympu, kde prebýval so svojím bratom Metodom v monastieri, a riekol mu: „Choď, filozof, k tým ľuďom a vysloboď ich z pochýb. Hlásaj im pravdu o svätej Trojici. Nikto nevie túto úlohu splniť lepšie ako ty“. **Konštantín Filozof vzal s radosťou na seba toto ťažké poslanie, ale žiadal cisára, aby mu bolo dovolené ísť na túto misionársku cestu peši sťa obyčajný pútnik,**

bez akýchkoľvek hmotných prostriedkov tak, ako chodili na kázne medzi ľud svätí apoštoli. Cisár s tým nesúhlasil, lebo nepovažoval toto dielo iba za súkromnú záležitosť a zámer Konštantínov, ale za dielo celoštátne a celocirkevné, preto mu povedal: „V tomto prípade sa toto dielo dotýka cti cisárovej a štátu. Choď so cťou a s cisárskou pomocou!" Konštantín uznal tieto dôvody a počúvol cisára. Tentoraz sa vydal na cestu misionársku so svojím bratom Metodom. Tak nastal čas dôležitého apoštolského poslania a misionárskej práce tohto „svietnika Božieho, oddeleného od márnosti svetskej sebaodriekaním a modlitbou".

Obaja misionári prechádzali najprv krajom, kde žili Židia. Aby s nimi mohli prísť do priameho styku, zdržali sa po určitý čas v meste Korsune, kde sa onedlho naučili židovskému jazyku a svojím pôsobením získali mnohých z významných miestnych obyvateľov pre vieru Christovu. V južných krajoch terajšieho Ruska prebývali často ako pútnici a trhovníci novgorodskí Slovania. V meste Tavride, v surožskom chráme bol pochovaný surožský biskup, svätý Štefan (8. stor.). Novgorodské knieža Bravalip spustošil vtedy mesto a vnikol do chrámu s úmyslom, aby vydrancoval bohatý Štefanov hrob. Za tento čin bol Božím riadením ťažko potrestaný, učinil pokánie a s celou družinou prijal kresťanskú vieru. Miestni kresťania mali veľký vplyv na ostatné obyvateľstvo a usilovali sa oboznámiť ho s Christovým učením previesť ho do kresťanskej viery. Do takéhoto prostredia sa dostali solúnski bratia, ktorí využili všetky dané im tu možnosti na šírenie Christovho učenia. Jestvuje domienka, že vtedy už bolo v Korsune nejaké písmo a že boli prevedené i niektoré knihy sväté na miestny jazyk; tieto knihy svätí bratia používali pri svojej misijnej práci a po prepracovaní ich v plnej miere použili medzi západnými Slovanmi Veľkej Moravy.

Podľa svedectva Konštantína Filozofa boli nájdené v Korsune na morskom brehu ostatky sv. Klimenta Rímskeho, ktorý bol za prenasledovania imperátora Trajána vypovedaný r. 102 do Korsunu a vrhnutý do mora. Až po 700 rokoch preukázali svätí bratia Konštantín a Metod týmto svätým ostatkom patričnú úctu. Tieto ostatky sa stali symbolom ich ťažkej a obetavej misionárskej práce. V tom čase obkľúčil chazarský vojvodca mesto Korsun a hrozil, že ho zničí. Konštantín Filozof sa ujal úlohy prostredníka a svojím veľkým vplyvom a múdrym jednaním nielen že odvrátil hroziace nebezpečenstvo, ale previedol nebezpečného pohanského vojvodcu do Christovej viery. Po oslobodení Korsunu mohli sv. bratia kľudne pokračovať v ceste do krajiny Chazarov. K Azovskému moru putovali po súši a cez Azovské more sa preplavili loďou k brehom chazarskej krajiny. Predvoj Chazarov sa presvedčil o dobrých a šľachetných úmysloch sv. bratov a podal o tom správu chazarskému chánovi, ktorý ich prijal prívetivo a potom bol často prítomný pri ich dialógoch s Židmi a mohamedánmi. Úspechy rozhovorov a kázní Konštantína Filozofa boli veľké, takže napokon Chazari sami vyhlásili: „Nie sme nepriateľmi sami sebe; kto chce od dnešného dňa

prijať krst, nech sa dá pokrstiť dobrovoľne", — tak sa pokrstilo 200 ľudí. O úspešnom diele Konštantína Filozofa napísal chazarský chán list cisárovi Michalovi, kde sa píše: „Muž, ktorého si k nám poslal, vysvetlil nám kresťanskú vieru a tiež tajomstvo sv. Trojice, pričom používal prosté slovo a obrazy. Presvedčili sme sa, že je to pravá viera, a preto sme dovolili každému, aby sa podľa svojho slobodného rozhodnutia pokrstil. Vyhlasujeme, že my všetci sme priateľmi tvojho cisárstva, a ak chceš, sme odhodlaní ti slúžiť". Sám chán sprevádzal Konštantína Filozofa a jeho brata Metoda na spiatočnej ceste. Namiesto ponúknutých darov vyžiadal si Konštantín oslobodenie zajatých Grékov, ktorých bolo 20. Chán jeho želanie splnil, a tak Konštantín šťastlivý a radostný opustil chazarskú krajinu. Na spiatočnej ceste prechádzali sv. bratia opäť Korsunom, kde navštívili korsunského arcibiskupa, s ktorým zotrvali vo vzájomných modlitbách a po jeho náhlej smrti sa zúčastnili i na jeho pohrebe. Misionárska cesta solúnskych bratov bola popretkávaná mnohými zázračnými činmi, najmä v premáhaní rôznych ťažkostí, s akými sa často stretávali. Blahým jednaním odvracali útoky a násilie divokých plemien, obmäkčovali srdcia nebezpečných nepriateľov, zabezpečovali pitnú vodu sebe i svojim blížnym, v pohanskom meste Filly, vykorenili nezmyselné zbožňovanie dubu a vykonali mnoho ďalších obdivuhodných a užitočných skutkov.

Do Carihradu sa vrátili roku 859. Cisár Michal ich prijal s radosťou a vďakou za úspešne vykonanú prácu a ponúkol im za odmenu biskupskú hodnosť, ktorú s kresťanskou skromnosťou odmietli. Metod nosil skromný názov igumena polichronského bratstva na ázijskom pobreží neďaleko Kiziku a Konštantín Filozof pokračoval vo svojom dovtedajšom poslaní pri carihradskom chráme sv. Apoštolov, kde prevádzal duchovné cvičenia, štúdie, modlil sa a postil sa, a tak sa dôkladne pripravoval na ďalšiu misionársku cestu a prácu, ktorá oboch bratov v blízkej dobe očakávala.

(pokračovanie) K. D. Surma

Prof. dr. Peter KERNAŠEVIČ

O sv. Liturgii

(Pokračovanie.)

Ale teraz sa sv. Dary Duchom svätým zjednocujú a toto zjednotenie darov je hlbokým tajomstvom, a preto aj diakon pri vlievaní teploty hovorí: **„Teplota viery plná Ducha svätého“**, čím naznačil, že pôsobením Ducha sv. sa vykonáva ako posvätenie, tak aj zjednotenie. Ostatné tri časti sv. baránka XC, NI a KA rozdeľujú sa na toľko kusov, koľko je potrebné pre prijímajúcich. Z čiastky XC prijímajú kňazi a diakon, ktorí spoločne slúžia a z častí NI a KA veriaci.

Potom diakon držiac teplotu v rukách, hovorí kňazovi: **„Blahosloví, vladyko, teplotu“**, ktorú kňaz žehná, hovoriac: **„Blahoslovena teplota svjatych tvojich, vsehda, nyni i prisno i vo vieki viekov. Amiň“**. Diakon potom vlieva teplotu v podobe kríža do sv. kalicha, hovoriac pri tom: **„Teplota viry ispolň Ducha Svjatoho. Amiň“** a odložiac teplotu, postaví sa na bok (za sv. prestol).

Do kalicha sa vlieva teplá voda, aby sa naznačila životvorná moc svätosti a vody, ktorá vytiekla z boku Spasiteľa. Teplota sa vlieva do kalicha pred prijímaním, aby zjednotenie tela a krvi Spasiteľa od nej dostalo teplú vlastnosť tak, že keď ju prijímame, máme pocit, ako keby sme prijímali krv živého Spasiteľa, ktorá vytiekla z prebodnutého boku (sv. German).

Šimon Solúnsky hovorí o tom toto: **„Keď vlieva kňaz do kalicha teplú vodu, činí to na znamenie, že aj mŕtve telo Pána po oddelení duše zostalo životvorným, nakoľko božstvo sa neodlúčilo od Neho a všetka moc Ducha zostala v ňom. Ale nakoľko teplá voda má životvornú moc, vlieva sa pri prijímaní do kalicha za tým účelom, aby sme dotýkajúc sa svojimi ústami kalicha a prijímajúc krv, pili ako keby zo životvorného boku“**. Podľa iných vysvetlení teplá voda symbolizuje sv. Ducha, ktorý sa vo sv. Písme objavuje ako oheň a voda, teda vo vlievaní teplej vody do kalicha symbolizuje zostúpenie sv. Ducha na cirkev, ktorá je telom Christovým. (MPGr. t. 155 col. 741 a t. 150 col. 449).

Z historického hľadiska táto otázka je nedostatočne vysvetlená. Čo sa týka pamiatok, ktoré hovoria o používaní teploty, podľa profesora Utrechtskej univerzity L. H. Grondijského, najstaršie svedectvo o **„teplote“** pripadá k polovici VI. storočia. Imperátor Mauricij požiadal v r. 552 arménskeho

Katholikosa Mojžiša II. Egivatedze, aby prišiel zo svojho mesta (stolice) Toviny do rezidencie imperátora za účelom bohosloveckých diskusií a tréníc, ktoré boli toho času medzi arménskymi monofyzitami a byzantskými teológmi. Na toto pozvanie Katholikos odpovedal: **„Ja som ďaleko od myšlienky prejsť pohraničnú rieku Azat a ochutnať kyslého chleba a piť teplú vodu.“ V túto dobu Arméni už prijali obyčaj konať liturgiu na nekvasených chleboch, a používanie horúcej vody im bolo úplne cudzie, o čom svedčí toto ironické odôvodnenie.**

V životopise ctihodného Theodora Sikeota z roku okolo 600 spomína sa železná pec pre zohrievanie vody počas sv. liturgie. Podľa Grondijsa táto novinka bola zavedená počas cisára Justiniána, kedy sa sv. liturgia obohatila aj Malým a Veľkým vchodom, Cheruvímskou piesňou a hymnou: **„Jedinorodnyj Syne...“** Byzantská liturgia, ktorá je viac ako iné, preplnená mysticko-symbolickým významom, nemohla prejsť pomimo Ukrižovaného Christa, z ktorého tiekla krv a voda, bez povšimnutia. Teologická myšlienka si je jasná v tom, že Christos Spasiteľ vo svojej smrti odlišoval sa od smrti všetkých ľudí, lebo, ako hovorí prorok Dávid: **„Nezanecháš moju dušu v smrti, nedáš svojmu svätému, aby videl porušenie“** (Žalm XVI, 10). Archeologické výskumy hovoria o tom, že v Byzancii len v XI.

storočí, a potom pod jej vplyvom aj v Taliansku v XIII. storočí začalo sa s maľovaním ukrižovaného Christa rozširovať. Stalo sa to podľa Grondijsa, pod vplyvom učenia Nikitu Stitha (Ničetas Pečtoratus), žiaka ctihod. Šimona Nového Bohoslova, ktorý učil, že smrť Bohočloveka Christa líšila sa od smrti iných ľudí. Sv. Duch Ho nenechal ani po smrti. On vyvíjal túto myšlienku v spojitosti so sporom s latiňanmi o používaní nekvasených chlebov. Hľa, čo hovorí o tejto veci (o používaní nekvasených chleboch), ako aj o „teplote". „... **všimnite si, že v nekvasenom chlebe (hostii) niet žiadnej životnej sily; naozaj on je mŕtvy. Naopak v chlebe kvasenom, t. j. v tele Christovom, nachádzajú sa tri živé elementy, ktoré dávajú život všetkým, ktorí sa zaslúžene ním krmia, t. j. Duch, voda a krv, ako o tom svedčí sám evanjelista sv. Ján: „Traja sú, ktorí svedčia na zemi:** Duch, voda a krv. **A tí traja sú v jedno"** (V, 8). Pravda, tu sa hovorí o tele Christovom. **(Pokračovanie.)**

Slávni carihradskí patriarchovia

Od založenia carihradskej cirkvi sv. apoštolom Andrejom a zriadenia patriarchátu v štvrtom storočí stáli na jeho čele vynikajúci hierarchovia. Dohromady bolo na patriaršom stolci 268 biskupov. Z obdobia pred pádom Carihradu možno spomenúť:

Sv. Grigorija Bohoslovca (Nazianskeho) v r. 379–381, ktorý bol veľkým učiteľom a kňazom a zachránil Cirkev pred herézou.

Sv. Jána Zlatoústeho, 398–404, veľkého kazateľa kresťanstva, ktorého diela sa študujú ešte aj dnes.

Sv. Jána IV. 582–595; **sv. Tarasija** 785–806; **sv. Ignatija** 846–868 a 867–878; **sv. Fotia,** ktorý je považovaný za najučenejšieho muža svojej doby, 858–867; **Nikolaja I.** 905–911; **a Michala Kerularia,** 1043–1059, počas ktorého sa cirkev rozdelila.

Od pádu Carihradu: Genadius Učenec, – 1453–1459, ktorý je známy ako patriarcha „ubiedených v Christu."

Jeremiáš II. – 1572–1584, známy svojou obranou pravoslávnej Cirkvi a korešpondenciou s tubingenskými teológmi.

Kyril Lukaris, – 1620–1638, ktorý založil prvú grécku tlačiareň v Carihrade r. 1627.

Sv. Gregor V. – 1797–1821, ktorý získal mučenícky veniec za Christa.

Konštantín I. – 1830–1834, ktorý je nazývaný aj „múdry".

German IV. – 1842–1853, zakladateľ Bohosloveckej školy v Chalki, ktorý vykonal pre pravoslávnu Cirkev veľkú službu.

Joachim III. – 1878–1884, ktorý založil časopis „Bohoslovecká pravda".

Meletius IV. – 1922–1923, organizátor americkej arcidiecézy.

Vasiľ III. – 1925–1929, ktorý sa vyznačoval odvahou a rozumom.

Benjamín II. – 1936–1946, ktorý spravoval cirkev v II. svetovej vojne,

Akého si náboženstva – viery?

O tom jasne hovorí sv. apoštol Pavel: „Kde už niet ani Gréka, ani Žida, obriezky, ani neobriezky, barbara, Skýtu, slobodného, ale všetko a vo všetkom Christos" (Kolosanom, III, 11); zrovnaj: Skut. apošt. XV, 19–29).

5. *Otázka: Čo teda znamená samé slovo k a t o l í k – všeobecný?*

Odpoveď: Slovo katolícky pochádza z dvoch gréckych slov: kath a ólos, ktorých prvé slovíčko *-kath* znamená pre, a druhé *-ólos* znamená celý, *všetok.* Tak napríklad: *Kath olos kosmos – pre celý svet.* Znamená to, že kresťanské náboženstvo je určené pre všetky národy, pre celý svet, ako o tom hovoril aj sám Spasiteľ náš Ješus Christos, keď posielajúc svojich apoštolov, povedal: „Choďte teda, naučte všetky národy..." (Mat. XXVIII, 19).

6. *Otázka: Znamená to teda, že aj my – pravoslávni sme katolíci, t. j. všeobecní?*

Odpoveď: Áno, aj my sme všeobecní, lebo naša pravoslávna viera je kresťanská, a teda aj všeobecná. A nielen naša i rímskokatolícka viera je všeobecná i každé iné kresťanské náboženstvo je tiež všeobecné, lebo všetci kresťania, bez rozdielu pomenovania, plnia prikázanie Christovo rozširovaním sv. Evanjelia po celom svete.

7. *Otázka: Prečo niekto tvrdí, že my a naša pravoslávna cirkev nie je všeobecná, t. j. katolícka, ale kaftoličeska?*

Odpoveď: Preto, že ten, kto tak tvrdí, nevie, že je to všetko jedno. Ide tu len o to, kto ako číta a vyslovuje grécke písmeno: O. Jední to písmeno vyslovujú ako t, alebo th, a iní ak oft. (Napríklad: Teodor alebo Fteodor-Fedor, čo znamená Boží dar (Božidar), avšak na význame sa nič nemení. A teda vôbec neznamená, že prvé pomenovanie – katolícke znamená len rímske a druhé kaftoličeské znamená pravoslávne. To nie!

8. *Otázka: Prečo teda len západná cirkev sa menuje katolícka a ich veriaci katolíci?*

Odpoveď: Preto, lebo sa to vžilo do tradície, podobne ako pre východných kresťanov sa vžilo pomenovanie pravoslávny, tak, ako my pravoslávni môžeme sa menovať katolíkmi, t. j. všeobecnými, lebo sme kresťania.

(pokračovanie)

Prihovára sa Vám Váš brat v Christu!

Prežívame dobu veľkého kultúrneho rozkvetu, ale aj mravnej stagnácie. Dobu víťazstiev, ale aj porážok. Jedna z nich sa vtierala aj k našej prav. cirkvi. Ešte pred niekoľkými dňami sme sa museli dobre obzerať, z ktorej svetovej strany, z ktorých novín a kto do nás „strieľa" a hádže kamením. Tieto strely zväčša sa míňali svojho cieľa, predsa boli nebezpečné. Vďaka Bohu, už to všetko prestáva a rýsujú sa perspektívy na kľudnejší, spokojnejší a plodotvornejší život. Je treba si priznať, že aj na strane pravosl. sme stratili ľudí, ktorí od gr. kat. boli zaskočení, kúpení, oklamaní, výstižnejšie povedané: stali sa obeťou katolizácie. K nim patria aj duchovní, ktorí v r. 50 sa zjednotili s pravosl. cirkvou, niektorí čo prišli zo Sov. zväzu, aj niektorí nevyrovnaní so svojím náboženským krédom. Títo i keď pôsobili v pravoslávnej cirkvi, nezáležalo im na čistote viery, prosperite pravoslávia, respektíve bez vlastného pričinenia zadarmo viezli sa na pravoslávnom voze, čím prakticky brzdili konsolidačné pomery na našich farnostiach a poškodzovali i tie dobré výsledky, ktoré sme dosiahli pilnou Bohom požehnanou prácou čestných a svedomitých duchovných. Povolením gr. kat. cirkvi títo, aby mohli požívať nezaslúžené výhody, prestúpili — podpísaním do gr. kat. cirkvi, i keď na svojich farnostiach mali predpoklady naďalej pôsobiť, kým iní duch. práve v tomto kritickom čase museli nemálo vynaložiť úsilia a práce, aby si získali záujem a autoritu veriacich. Tí čo nemuseli, rozhodli sa pre inú alternatívu — zrady — podpísaním. Tento podpis im má dať zvuk a dobré meno. Myslíte, milí čitatelia, že ním získajú srdcia našich veriacich, pravosl. kresťanov? Naopak, práve pre podpis budú opovrhovaní, vlastne už sú, každým poctivým kresťanom. Aj vlastné svedomie nebude skúpe na výčitky. Napriek tomu, že sa pred vlastným svedomím aj národom ospravedlňujú, že boli nátlakom gr. kat. znásilnení, nenájdu u širokých más pravosl. veriacich pochopenia. Lebo stalo sa tak s ich zvolením. Týmto ospravedlnením chcú zo seba striasť pocit viny, zodpovednosti a zatvoriť ústa vyčítajúcemu svedomiu. Aj navonok prejavujú sa tak demonštratívne, akoby ich netrápil náboženský cit a povedomie. Lenže cirkev, ktorá ich prijala na milosť, zmýšľa o nich celkom inakšie. Ako? Ukažem na príklade.

Istý kresťanský mladík po mnohých nehodách dostal sa do Egypta. Tam sa usadil medzi pohanský ľud. Natoľko sa tu udomácnil, že sa zaľúbil do dcéry tamojšieho pohanského kňaza, a pýtal si ju za manželku. Pohanský kňaz podľa tamojšieho zvyku išiel sa opýtať svojho boha — modly, v ktorej diabol prebýval, či má dať za ženu svoju dcéru tomuto kresťanovi. Nedaj! Odpovedal diabol skrze modlu, kým nezaprie svoju vieru. Mládenec, očarený jej krásou, pripútaný k nej chvíľkovým vzplanutím nečistej lásky, zapiera svoju vieru, len aby nestratil milenku. Vtedy kňaz i po druhýkrát

pýta sa svojho boha, či už môže dať svoju dcéru za ženu? Ešte ani teraz nedaj! Znela odpoveď diablova, lebo on síce zanechal svojho Boha, ale Boh ho ešte neopustil. Keď to počul mladík zanecháva milenku a vrúcne činí pokánie.

Takto zmýšľajú aj gr. kat. o tých, ktorí k nim zutekali. Sú presvedčení, že v zradcoch-dezertéroch je ešte dosť pravoslávneho cítenia, preto ich posielajú okupovať pravoslávne farnosti. Zarážajúce je, že títo bez donútenia, napriek výčitkám svedomia, sa hrnú páchať ďalšie násilnosti na farnostiach, ktoré im boli tak blízke nábožensky, proti náboženstvu, ktoré im bolo ideálom a pomohlo splniť dávne túžby stať sa kňazom.

Vážení utečenci, nebránite sa tomu ani vo vnútri? Neľutujete svoje činy, ako ten pomýlený egyptský mládenec? Ani svoju úlohu utečenca? Ak chcete byť čistí pred svojím svedomím, pred národom a Bohom, musíte nájsť v sebe toľko síl, aby ste svoje počínanie odsúdili. Ak to neurobíte, potom ste stratili i to slabé náboženské a mravné cítenie, ktoré vo Vás plápolalo ako uhasínajúca iskrierka v popole.

Týmito skromnými riadkami chcem vo Vás vzbudiť náboženský cit a povedomie. Už aj preto, že úloha okupanta, ktorú máte zastávať v budúcnosti sa mne už pri pomyslení hnusí. Vám nie? Nebudete sa hanbiť predstúpiť pred náš zbožný ľud, ale aj pred samých seba? To nie preto, žeby náš národ Vám to nevedel odpustiť, ako veriaci človek aj odpustí, ale vlastné svedomie Vám to nikdy neodpustí. I národ bude vždy na vašom čele vidieť Kainov znak. Len kde sa uchýlite, svoj diel zodpovednosti, ako Kain ponesiete so sebou. Nezúfajte však, ale počúvnite hlas Boží volajúci skrze svedomie na Vás: Savle, Savle počto mňa honiši? Chcete povedať, že ani tento hlas neprebúdza vo Vás cit a náboženské povedomie? Ak nie, som nútený dať Vám takúto otázku: Kto Vám dal právo dedičstvo svätej viery svojich otcov, dedov a pradedov predať za džbán šošovice? Ak áno, potom čiňte pokánie, ako Šavel, aby sme Vás znova mohli nazývať oltárnymi bratmi, — Pavlami. V opačnom prípade ostanete u nás tými, akými Vás vopred pomenúvam — „kaličiteľmi" kresťanských duší.

Pre Boha, vzchopte sa! Aby každý poctivý kresťan nemusel si klásť so mnou otázku: Kde sú Vaše duchovné hodnoty? Aby Vás nemuseli prirovnávať k Judášovi. Staňte sa kajúcimi Petrami, len tak môžete nadobudnúť stratenú úctu, dobré meno a milosť Božiu. Čo, ešte rozmýšľate, nechcete využiť príležitosť, ktorá sa Vám naskytá? Boh Vám dáva čas na pokánie. So srdcom skrúšeným a pokorným nepohrdne Boh (Ž. 50. 10). Ukážte, že ho máte aj Vy!

Vyzývam aj Vás, všetkých kresťanov, ktorí ste sa stali obeťou katolizácie nie z vlastnej viny a pýtam sa Vás: Ste kresťanmi telom aj dušou? Záleží Vám na tom, aby cirkev Christova, ktorej ste synmi a dcérami, rástla a kvitla? Chcete, aby ľud nášho kraja žil v pokoji, v mieri a láske? Neprehrešujte sa na svojich synoch—duchovníkoch, vyháňaním, prenasledovaním, osočova-

ním, ohováraním, očerňovaním. Práve v týchto búrlivých dňoch prenasledovania pomôžte im, podoprite im ruky, ako Áron Mojžišovi svojimi modlitbami. Opášte ich láskou a svojimi sympatiami. Podporujte všemožne cirkev, ktorá Vás urobila deťmi Božími! Áno, Ty, bratu a sestra, si právoplatným písmenkom v reťazi Christovej abecedy. Preto aj skromným pričinením staň sa spolutvorcom pokoja a lásky. Žiadnemu z nás nemôže, ani nesmie byť ľahostajné, čo sa deje v našej cirkvi, v dedine a cirk. obciach!

Počas bezuzdnej praktickej činnosti gr. kat. misionárov a duchovníkov ste mohli poznať, že nie sú služobníkmi Božími, ale služobníkmi mamony, nie hlásateľmi slova Božieho, ale chváliteľmi svojich utrpení. Udalosti to hodnoverne potvrdzujú: V Stropkove, kde vtrhli do chrámu a násilne sa ho zmocnili: v spodnej časti zdemolovali ikonostas, o ktorý sa uchádzalo aj Múzeum vo Svidníku. Neobišli ani faru, násilne vylomili dvere a d. o. C. násilne deložovali. V Nižnej Olšave podobne vyhodili pravosl. ikonostas na povalu chrámu. Vo Vojtovciach ukradol syn Michal Berežňák, ktorý riadil protipravoslávne akcie s misionármi v Stropkove, svojej vlastnej matke rozpätie z kríža, aby ho prav. duch. nemohol posvätiť. Matka, trvala na posviacke prav. duchovným a musela zakúpiť druhé rozpätie. Aj výtržnosti a ruvačky vo Svidníku, vo Vagrinci, v Brusnici do neba volajú.

V dôsledku takejto taktiky ich činnosti, zanechávajú ich ľudia a s udusenym žiaľom v hrdle hovoria: „Bože, pohania vtrhli do tvojho dedičstva a poškvrnili chrám tvojej svätyne" (Ž. 79. 1). Áno, poškvrnili naše duchovné dedičstvo aj chrámy tým, že sa po nich prehnali, ako črieda stáda zanechávajúc za sebou stopy nenávisti, rozbrojov, barbarstva a hanby. Svojím pôsobením sa pričinili o zdeformované charaktery, podkúpené svedomia, otupené náboženské city a „pokaličené kresťanské duše". Kto sa vlastne bude zodpovedať za následky a deformácie, o ktoré sa pričinili gr.-kat. na našom zbožnom národe?

Práve dnes, keď slovo konsolidácia sa skloňuje vo všetkých pádoch, bolo by načase dokázať svetu, že to slovo je hodné skloňovania, ako v sfére politickej, ekonomickej, kultúrnej aj náboženskej. Tí, čo sa verejne hlásia k pravoslávnej cirkvi, môžem právom tvrdiť, že sú to ľudia statoční, rozhodní, naplnení veľkou duševnou inteligenciou. Je potešujúce, že náš zbožný pravoslávny kresťan tieto vlastnosti ukázal v týchto búrlivých dňoch prenasledovania a výpadov od povolenej gr. kat. cirkvi. Veľké uznanie patrí aj pravosl. duch., ktorí svojou praktickou činnosťou dokázali presvedčiť svoj národ, z ktorého pochádzajú, o pravdivosti a správnosti náboženského povedomia a príslušnosti k cirkvi pravoslávnej. K cirkvi, ktorej životná cesta sa podobá ceste Christovej na Kalváriu. Tak ako Christos neraz spadol, ale víťazoslávne vstal, nielen spod kríža, ale aj z hrobu, tak aj naša pravoslávna cirkev neraz bola gniavená pod nátlakom iných cirkví, posledýkrát cirkvi gr. kat., ktorá si z nej chcela urobiť rebrík, po ktorom by vyšla na väčšie spoločenské a mocenské postavenie.

Ja verím, že tak ako Christos tak aj pravosl. cirkev vstane silnejšia, rýdzejšia, odhodlanejšia pokračovať vo svojom nadšenom apoštolskom poslaní, plniac rozkaz Christov: Šedše v mír ves... naučite vsja jazyky...

Váš brat Georg.

Prvý cirk. spevokol v Ladomírovej.

PROT. M. KERNAŠEVIČ.

Z kroniky farnosti Ladomírova

(Pokračovanie.)

MISIONÁRSKA PRÁCA PRAVOSLÁVNEJ MISIE V LADOMÍROVEJ.

Misionárska činnosť nadobudla nový rozmach zvlášť po vybudovaní r. 1937 tzv. „strannoprijemnice" — domu pre pútnikov a návštevníkov monastiera. Tá skutočnosť, že od r. 1937 bolo už kde ubytovať zbožných pútnikov, značne ich počet zo dňa na deň vzrastal, a to preto, lebo sem ich lákali veľké svätyne — ostatky svätých, kópia ikonozázračnej Počajevskej Matky Božej, krásne monastierske bohoslužby, nádherný cirkevne-bohoslužobný spev a vôbec celý prísne monastiersky režim dňa. Sem prichádzali pútnici a návštevníci nielen z našej vlasti, ale i z ďalekej cudziny.

Organizátorom a akousi hlavou krásneho monastierskeho ako aj dedinského cirkevného spevokolu bol agilný dušpastier, rodák z Medvedzieho, d. o. I. A. Obletilov. Žiaľ, že tento talentovaný kňaz nezdržal sa dlho v Ladomírovej.

„Vo štvrtok 9. (22.) júna 1933 pravoslávna misia v Ladomírovej odprevadila do ďalekej Ameriky svojho drahého hosťa I. A. Obletilova, ktorý za svojho ročného pobytu v Starom Kraji tak veľa urobil pre svoj ľud..." *(Pravoslavnaja Karpatskaja Rus z 15. júna 1933.)*

Po odchode o. Obletilova do Ameriky vedúcim tunajšieho chóru sa stal A. P. Belonin, staručký regent, ktorý bol dlhší čas regentom v ruskom pravoslávnom chráme v Salonikách a ktorý si želal dožiť svoj život práve v tunajšom monastieri.

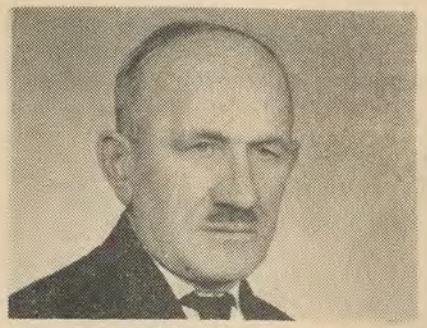

J. Lažo a M. Bojko — pracovníci vydavateľstva.

Pre tunajšie karpatoruské obyvateľstvo pri príležitosti donesenia veľkej svätyne do tunajšieho chrámu zo sv. hory Atosu — sv. ostatky z čestnej hlavy Jána Krstiteľa, bol ustanovený veľký odpust — púť, ktorá sa koná dodnes každoročne v nedeľu po sviatku „Usiknovenija čestnyja hlavy Joana Krestiteľa", *t. j. v nedeľu po 11. septembri. Na tento odpust — púť — každoročne sem prichádza od 2 do 3000 pútnikov.*

Celkovú činnosť bývalej misie možno rozdeliť na tieto oddiely:

1. Tlačiarenský a vydavateľský, *ktorý vydával bohoslužobné, náboženskomorálne knihy. Vydával dvojtýždenník* „Pravoslávnaja Karpatskaja Rus", *ktorý začal vychádzať 1927. roku .Od r. 1935 začal vychádzať druhý periodický časopis* „Detstvo vo Christe", *ktorý bol pozdejšie premenovaný na* „Detstvo i Junosť vo Christe" *a od r. 1939 začal sa vydávať čiste bohoslovecký časopis* „Pravoslavnaja Puť".

Pri tomto vydavateľstve nie je možné zamlčať jednu vážnu vec, a to, že tejto kultúrno-osvetovej práci značne napomáhali naši ľudia. Spočiatku, keď misia bola ešte vo Svidníku, zodpovedným redaktorom za všetku tlač bol p. senátor Juraj Lažo, rodák zo Svidníka, ktorý sa postaral takmer o všetko, čo bolo treba pre začiatok tohto veľkého misionárskeho diela.

Keď vydavateľská práca sa uskutočňovala už v novovybudovanom monastieri v Ladomírovej, teda od r. 1927, zodpovedným redaktorom sa stal namiesto p. J. Laža p. Nikolaj Bojko, *ktorý ešte aj dnes zastáva funkciu kurátora pravoslávnej farnosti Ladomírová.*

(Pokračovanie)

Nebojte sa ľudia!

Isus Christos hovoril: Nebojte sa ľudia.
Kto vydrží v dobrom, ten spasený bude.
Svätú vieru Pravoslávnu sám Spasiteľ svetu dal,
Túto vieru apoštolom hlásať ľudu prikázal.
Svätý Cyril a Metod ešte v dobu dávnu.
Doniesli nám z Východu vieru Pravoslávnu.
Túto vieru v celom svete veriaci prijali,
Ako poklad svojim deťom chrániť odovzdali.
Avšak náš ľud prežil veľmi ťažkú dobu,
Lebo sa ocitol v preťažkej porobe.
S plačom spomíname túto tragédiu,
Ako páni násilím zaviedli úniu.
Pravoslávnu vieru prenasledovali,
Pravoslávnych ľudí do väzníc dávali.
Taká bola vtedy panská politika.
Páni zotročili prostého človeka.
Páni len úniu vždy podporovali,
Pozemské bohatstvá jej odovzdávali.
Dali jej pozemky, lesy, vinice, pasienky,
Veriaci ich obrábali, a páni len panovali.
Zaviedli tiež rokovinu, povinné dni a koblinu.
Obyčajných ľudí hnali na panščinu.
Únia u pánov veľkú slávu mala,
Lebo zotročovať ľudí pomáhala.
Bola dávno panská sláva, avšak zvädla ako tráva.
Ľud úniu opustil, do Pravoslávia sa vrátil.
Cítia to veriaci — ľud prostého rodu,
Že Pravoslávie chráni mu slobodu.
Pánom prevelebným zase sa nechce robiť,
A zas chcú panovať a z ľudu ľahko žiť.
Páni chodia po dedinách a len nadávajú,
Pre nich opäť prostí ľudia pokoja nemajú.
Páni opäť obnovujú starú tragédiu,
Opäť ľudí nútia na túto úniu.
Chceli by potlačiť vieru Pravoslávnu
A zotročiť ľudí ako v dobu dávnu.
Pozmenili sväté knihy, pradedovské, dávne,
Knihy o viere Christovej, knihy pravoslávne.
V knihách slovo „pravoslávny" celkom pozmenili,
A na „pravovirny" už ho prekrstili.
Utrene, večerne vôbec nekonajú,
Ani tieto v ich knihách už miesta nemajú.
Cirkevnoslovanské služby už nerešpektujú,
Len akési nové „omše" večer praktizujú.
Od pravoslávnych násilne berú fary, chrámy,
A do chrámov zavádzajú latinské organy.
Avšak ľudia teraz pánov žiadnych sa neboja,
A za vieru pravoslávnu skalopevne stoja.
Lebo Christos tak hovorí: Nebojte sa ľudia,
Kto vydrží v dobrom, ten spasený bude!

Pravoslávny kresťan

Odpovedáme našim čitateľom

PRAVOSLÁVNYM VERIACIM V CEJKOVE. Drahí v Christu, dostali sme Váš list, za ktorý Vám veľmi pekne ďakujeme. Píšete nám, že do chrámu Božieho Vás nepustia, ani na fare Vám pokoja nedajú. To my vieme, že im nejde o slávu Božiu a o oslávenie Božieho Syna a Spasiteľa Isusa Christa, ale len a len o majetky. Váš list je dobrým svedectvom toho, že aj na Zemplíne naši pravoslávni veriaci sú ozajstnými pokračovateľmi odkazu sv. Cyrila a Metoda, že totiž chránia vieru a obrad, ktorý k nám oni doniesli zo slnečného mesta Solúna. Že žiadne zastrašovanie Vás nezlomí, o tom svedčia ďalšie Vaše slová:" 24. XII. 1968 sme boli na fare zhromaždení asi 120 ľudí na Veľké Povečerie, keď začali hádzať kamením do oblokov. Ale nás to vôbec neodradilo, aby sme aj naďalej nechodili na službu Božiu. *Ešte nás lepšie priťahuje k tomu, aby sme ostali verní Isusu Christu.*" Sú to skutky, za ktoré by sa tzv. „kresťania" mali hanbiť, ale pravda je stará a sv. Metod už hovoril svojim učeníkom, ktorých po jeho smrti nepriatelia pravoslávnej

viery vyhnali z Veľkej Moravy: „Slovania, bojte saRíma". Predtým za cisára pána málokto u nás kde hovoril o sv. Cyrilovi a Metodovi a dnes ich viac velebia ako za celé tisícročné obdobie. Presvedčte sa a pozrite do uniatskych starých Zborníkov, či je tam služba sv. Cyrila a Metoda, či je označený ich deň za sviatok. To tam nenájdete, ale nájdete tam sviatok sv. Štefana uhorského cisára.

„V starom roku sme mali ťažkosti — píšete ďalej —, ale aj nový rok nám ich priniesol. Na Obrizanie Isusa Christa sme išli na službu Božiu o 10. hod., ale nás nepekne privítali, bývalí pravoslávni a teraz už gréckokatolíci. Na farskej bráne stál M. C. a niektorí jeho kamaráti v podnapilom stave a nechceli nás pustiť dnu. Že vraj nebudú v Cejkove tri viery, stačia dve, rím.-kat. a grec.-kat. Napriek všetkým hrozbám sme na faru išli, modlili sme sa Pánu Bohu, aby nám pomohol niesť ten kríž...

Vo všetkom tom má prsty rím.-kat. farár Š. O., (v liste je uvedené meno a priezvisko), ktorému by po tom nemalo byť nič. Zakázal veriacim, aby sa s nami stýkali, ba ani sa zdraviť s nami nesmú. Ak niekto od pravoslávnych zomrie, ani zvoniť sa mu nesmie. Hoci on do Cejkova zvony nepriniesol, veď sú celoobecné, už sú tu dlhé roky, bolo tu už veľa farárov, ale ani jeden nebol taký, ako je on. Odkedy je on v Cejkove, už nie sú ani desať Božích prikázaní. Naďalej už nebude ani Boh, iba Pápež v Ríme. Bolí nás to veľmi, čo sa u nás robí, keď ešte aj cerkov čo sme my spravili, strážia takí, čo ani korunu tam nedali.

Prosíme všetkých pravoslávnych veriacich, aby sa modlili k Pánu Bohu, aby sme mohli aj naďalej vydržať v tom ťažkom boji, a ostať vernými dietkami Isusa Christa. Veríme, že pravda musí zvítaziť, preto sa asi dočkáme aj my šťastnejšieho života.

Prosíme Vás, keby ste niečo z toho nášho listu uverejnili: Ak je to možné, naše adresy neuverejnite, lebo by sme nemohli sa ani na ulicu pozrieť. Viete, ako je to u nás v rozdvojenej dedine.

Za vybavenie našej žiadosti Vám vopred ďakujeme a ostávame s pozdravom Sláva Isusu Christu." (Ďalej nasledujú podpisy.)

Drahí naši bratia a sestry v Christu, vyhovujeme Vašej žiadosti a uverejňujeme Váš list bez komentára. Domnievame sa, že k týmto Vašim slovám nie je potrebný žiadny komentár. Každý statočný človek a nielen kresťan len ľutovať môže takých ľudí, ktorí v dnešných časoch takto zaobchádzajú so svojimi spoluobčanmi, so susedmi. Takíto bratia Slováci zo Zemplína mali by sa naučiť jednému dobrému porekadlu od pravoslávnych bratov Srbov, ktorí v takýchto situáciách hovorievali: „Brat je mio, ma koje viere bio", čo ani prekladať nie je treba, že brat (tu sa myslí na každého Srba) je milý, hoci by bol akéhokoľvek náboženstva, lebo je to brat podľa vlasti a národnosti.

ANONYMOVI POD ZNAČKOU ZEMPLÍNSKY. — Vážený páne, myslíme, že sme Vám na Váš list čiastočne už dali odpoveď v našom časopise č. 2/1969, ale na niektorú Vašu námietku dovoľujeme si Vám oponovať a dať odpoveď: „Je fakt — píšete vo svojom liste —, že gréckokatolícka cirkev v roku 1950 bola násilne umlčaná. Ale je tiež fakt, že výsledok tzv. prešovského soboru bez námietok, ale zato s prevelikým nadšením vzala pravoslávna cirkev. Preto ona je spoluúčastníkom na robení príkorí gréckokatolíkom v posledných 18 rokov." A ďalej píšete: „Prosím, vážení redaktori, dokážte, že Ste ekumenisti, ukážte na autentických materiáloch, že Ste upozorňovali na mimozákonné postavenie gréckokatolíkov, dokážte, že Ste chceli, aby farnosti, ktoré nechceli prejsť manifestačne k pradedovskej pravoslávnej cirkvi zostali gréckokatolíckymi..."

Vážený pán Zemplínsky, Vaše tvrdenie a bedákanie nad krivdou, ktorá sa Vám, uniatom stala v 1950. roku a obvinenia nás za krivdy učinené Vám pripadajú mi veľmi naivné a detské bez žiadnej objektívnosti a zmyslu pre pravdu a spravodlivosť. Nevdojak sa mi vynoruje pred oči bájka o jahniatku a vlkovi, ktorému vraj jahniatko, stojace na dolnom konci potôčka mútilo vodu, hoci on stál povyše neho. Vaše tvrdenie mi pripomína jednu karikatúru v jednom antiklerikálnom časopise, kde sú nakreslení dvaja príliš silní a tlstí kardináli, z ktorých starší vyčíta mladšiemu jeho telesnú váhu a ukazujúc na dopredu vystrčené bruško, hovorí: „Človeče, ty si ale pribral, nehanbíš sa, isté je, že nedodržuješ pôsty. — Ale, ale, domine páter, (pane otče) — odpovedá druhý — ty si skôr nadobudol to svoje, a ja som ti to nikdy nevyčítal!

Tak je to s Vašou uniatskou problematikou u nás. Vaša západná katolícka cirkev skôr a viackrát sa dopustila násilia a spáchala nie jednu krivdu voči našej východnej cirkvi. Dnes už každý vie, a Vy to viete najlepšie, čo znamenal rok 1646 pre pravoslávnych našich predkov, podľa Vás „šizmatikov". Či azda uzavretie únie a jej prevedenie do života nebolo urobené násilne? Neboli azda ťažšie a horšie perzekvované pravoslávne obce zo strany vtedajších mocipánov ako v rokoch päťdesiatych? A či vtedy ozval sa Rím proti prenasledovaniu našich predkov? Nie, ale naopak, tešil sa z úspechu, získania nových ovečiek do svojho ovčinca. A s akou ochotou prijímali naši pravoslávni predkovia úniu s Rímom, je vidieť z knihy Vášho pána biskupa dr. Vasilija Hopku, ktorý vo svojej knižke: **Grecko-katoličeskaja cerkov 1646—1946** na strane 31—32 uvádza toto: **„Kohda peremyšlskij jepiskop K r u p e c k i j positil našu storonu to v krasnobrodskom monastyri, posli jeho propovidi o uniji, majže zabili jeho, jedva spas svoju žizň."** O všetkých ťažkostiach, s akými sa stretávame o násilné zavádzanie únie u nás, pán biskup z pochopiteľných dôvodov sa nezmieňuje. Konštatuje iba, že: **„Konečno v hodu 1717-34 i marmarošskije rusiny priňali uniju i tak unija poľna byla, choťa pravoslavny protijepiskopy ješče dolho postavľalisja"** (str. 34). Ja k tomu dodávam iba toľko, že pravoslávna viera nebola úplne nikdy likvidovaná. Ona plápolala stále v srdciach nášho prostého veriaceho ľudu, o čom svedčí Marmaroš-Sihotský proces, kde ako sa uvádza v brožúrke pod istým pomenovaným, alebo „Dielo 94-ch" str. 3.: **„Pervonačaľno byli privlečeni k otvietvstvennosti 189 čeloviek, a sredi nich dr. V. P. Homičkov, vrač v Trenčíne i uniatskij svjaščennik Julian Bačinskij v Kvasach po podozriniju v rasprostranenii russkaho pravoslávia. Odnako, vposliedstvii prokuror riešil umeňšiť číslo žertv i obvinil toľko 94 kresťan (gazdov) v podstrekateľstvie protiv maďarskaho naroda, greko-katoličeskaho vieroispoviedanija, greko-katoličeskaho duchovenstva,..." Z čoho je jasne vidieť, že pravoslávna viera v našom národa nezanikla.**

A preto, keby aj pravoslávni **„výsledok prešovského soboru prijali bez námietok"**, nemohol to byť žiadny mravný priestupok, ale naopak, bola to a je náprava spáchanej krivdy na pravoslávnej cirkvi a jej veriacich, ktorí vďaka teroru rakúsko-uhorskej vládnúcej moci boli donútení prijať úniu, ktorú nechceli, a z ktorej sa snažili po celých tristo rokov oslobodiť. Hovoriac dnešnou terminológiou, bola to **r e h a b i l i t á c i a** pravoslávnej cirkvi na našom území.

Žiadate od predstaviteľov pravoslávnej cirkvi to, čo **sami viete, že bolo nemožné; postaviť sa proti vôli štátnych orgánov.** Žiadate od nás to, čo sami ste neurobili, a je to tiež nespravodlivé voči nám. Tu mi prišla na myseľ príhoda, o ktorej sa zmieňuje nemecký bývalý cisár Wilhelm II. (1859—1941) vo svojich Memoároch, kde opisuje, ako v 1917. roku poslal svoju delegáciu do Vatikánu k pápežovi so žiadosťou, aby sa pápež prihovoril k vojakom katolíckeho náboženstva, ktorých bolo najviacej na obidvoch bojujúcich stranách. Cisár si totiž myslel, že pápežov zásah vo forme nejakej výzvy ku svojim veriacim by pomohol k ukončeniu vojny a zbytočného prelievania krvi miliónov ľudí. Vo Vatikáne delegáciu prijal vtedajší štátny tajomník Pacelli (pozdejší pápež pod menom Pius XII.), ktorý po krátkej porade s pápežom dal zápornú odpoveď.

(pokračovanie)

Píšu nám naši dopisovatelia

POMSTA ČI VYHRÁŽKA?

Dostali sme od nášho dopisovateľa správu o ďalšom smutnom a neľudskom čine, ktorý sa stal v noci z 13. na 14. IV. v Klenovej, okr. Humenné.

Pravoslávni veriaci, **ktorých je v Klenovej veľká väčšina,** boli nemilo prekvapení, keď prišli ráno dňa 14. IV. 1969 do svojho chrámu. Videli otrasný, strašný obraz: **chrám plný dymu a skriňa, ktorá bola naplnená novými rizami, práve dohorievala.** Nová maľba, ktorú si dali urobiť za svoje peniaze (stálo ich to asi 20 000 Kčs) je úplne zničená. Hnusný obraz vandalizmu, či pomsty? Škoda sa odhaduje na cca 300 000 Kčs. Záhadou ostalo, že v noci pred Vzkriesením niekto vypnul hlavný vypínač na stĺpe, takže v chráme slúžili bez elektrického svetla, pri sviečkach. Táto okolnosť sa viaže do súvislosti s neusporiadanými náboženskými pomermi v obci. Pravoslávnych veriacich, ako sme už spomenuli, je v obci väčšina, čo dosvedčuje i fakt, že pravoslávny duchovný tohto roku svätil 98 rodinám paschy a gréckokatolíkov sa zišlo len 28 rodín (im však paschy posvätiť neprišiel nik). Gréckokatolíci, i keď sú v menšine, nechcú pristúpiť na spoluužívanie chrámu. **Hlavným iniciátorom nepokojov v obci je akýsi p. Mandzik.** Dňa 16. IV. t. r. sám Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, so svojimi spolupracovníkmi, sa bol pozrieť na tento barbarský čin zatiaľ neznámeho páchateľa. **My môžeme len konštatovať, že je to ďalšie násilie voči pravoslávnej cirkvi a voči pravoslávnym veriacim.** Je jasné, že pravoslávni veriaci nemôžu za takýchto okolností niesť zodpovednosť za prípadné iné udalosti, ktoré môžu nasledovať. **Je už na čase, aby kompetentné orgány urobili poriadok v náboženskom živote na východnom Slovensku a brali na prísnu zodpovednosť každého podnecovateľa nepokojov a barbarských činov.** Žijeme predsa v kultúrnom štáte, či nie?! Vláda SSR vydala nové uznesenie (č. 62 zo dňa 14. 3. 1969), v ktorom vyzýva a prikazuje kompetentným miestam, aby brali na prísnu zodpovednosť tých, ktorí nepokoje zaviňujú.

Pýtame sa: **ostane i toto nové vládne uznesenie len na papieri?!**

POTULKY PO RODNOM KRAJI

(pokračovanie).

Keď som sa oboznámil s náboženskými problémami v povodí rieky Laborec, presvedčil som sa, že s takými istými problémami sa stretnem aj na iných miestach severovýchodného cípu našej republiky.

Z Medzilaborec smerom na obce **Ňagov, Čabalovce, Výrava, Humenský Rokytov** zastavil som sa v týchto obciach. Najviac som bol zvedavý na náboženskú situáciu na farnosti Čabalovce, ku ktorej prislúchajú obce Ňagov a Sterkovce. Tu som bol informovaný, že už na Veľkú noc roku 1968 **z popudu farára Kopčaya** násilím bol prevzatý chrám v Ňagove, a to tým spôsobom, že mladého pravoslávneho duchovného rozjarený dav na Veľký Piatok nevpustil do chrámu k výkonu bohoslužieb, **zmocnil sa jeho tašky, z ktorej zobrali kľúč a túto vyhodili z kostolnej ohrady spolu s majiteľom.**

Po ročnom pôsobení gr.-kat. duchovného na tejto farnosti nie je situácia taká, akú si priali mať. Duchovný, ktorý sa tak násilím tlačil na farnosť a **prinútil veriacich deložovať pravoslávneho duchovného z farskej budovy,** neráčil sa nasťahovať na faru a vyžiadal si pridelenie súkromného domu v Ňagove. Na veriacich, ktorí sa hlásia k pravoslávnej cirkvi, vyvíja sa nátlak. **Len v obci Ňagov 65 rodín požaduje si vyžitie sa v pravoslávnej cirkvi pri spoločnom užívaní chrámu a nie je tomu ináč ani v Čabalovciach a Sterkovciach.**

V obci Výrava dodnes pôsobí pravoslávny duchovný, ktorý má podiel na zveľadení cirkevného majetku i na pokojnom náboženskom živote. Aj táto obec má jedincov, ktorí rozdúchavajú tento pokojný náboženský život. **Ujali sa toho Smerecký a druhí,** ktorí nie sú gréckokatolíkmi z presvedčenia, ale len preto, aby získali postavenie v obci, ktoré stratili.

Bol som presvedčený, **že aspoň v obci Svetlice nájdem kľud a vzájomnú úctu.** Veď tu pravoslávna cirkev jestvovala už pred rokom 1950. Za dobu 18 rokov takmer stratila ten majetok, ktorý si predtým nadobudla, lebo farskú budovu obsadilo MNV a JRD a dnes tvrdia, že si to vykúpili. Pravoslávni opravili z dezolátneho stavu gréckokatolícky chrám a gréckokatolíkom v minulom roku pripadla len milá „povinnosť" previesť posviacku. **Divím sa tu niektorým „inteligentom", že tak skoro dokázali obrátiť kabát a už sa stali laickými apoštolmi** únie. Neviem, čo si o tom myslí **Š. D. učiteľ v Humennom a I. Š.,** ktorí na úkor svojho zamestnania a politickej príslušnosti dali sa do služieb katolizácie a slovakizácie nášho ľudu.

To, čo ma očakávalo v obciach Zbojné a Humenský Rokytov, bolo neuveriteľné. Dôkladne som si overoval faktá. Ultimatívne ešte v lete roku 1968 vysťahovali pravoslávneho duchovného z fary. **Prijali naspäť gr. kat. farára.** S jeho príchodom sa situácia na farnosti neukľudnila, ale vyhrotila sa až do nenávisti politickej a protisovietskej. Pán farár neuznal žiadneho cirkevníka, ktorých prijala pravoslávna cirkev počas svojho pôsobenia. Prijal a zaprisahal okolo 50 ďalších a týchto zaprisahal k vernosti Vatikánu — pápežovi, kňazovi a katolicizmu.

Tieto zarmucujúce skutočnosti ma takmer odradili od ďalších potuliek. Ale i napriek tomu, čo som mal možnosť počuť a vidieť, zaumienil som si pozrieť sa, aká je situácia na východe tohto kraja, pri hraniciach so ZSSR.

Mojím cieľom bola Ubľa. Po krat-

šej potulke po obci zašiel som na MNV. Tu mi poskytli takúto informáciu: do augustových udalostí ešte ako tak náboženská situácia bola kľudná. S príchodom augustových udalostí **prvou obeťou bol pravoslávny duchovný Zeľo.** Tento duchovný toľko blaha urobil pre náboženskú obec, že sa to nedá ani opísať. Počas jeho pôsobenia previedol generálnu opravu chrámu a vybudoval novú faru. Je človekom národnostne uvedomelým a k socializmu tolerantný. To bolo príčinou, že sa musel poberať preč z obce, lebo sily, ktoré vystúpili s demokratizáciou socializmu, túto jeho vlastnosť nepotrebovali.

Po jeho nedobrovoľnom odchode z farnosti, zmocnila sa skupina gréckokatolíkov chrámu a pravoslávnych do chrámu nechcú pripustiť. Týmto problémom sa zaoberala i komisia ONV pre riešenie náboženských problémov a **doporučila spoločné užívanie chrámu, ale toto gr. kat. stránka nerešpektuje a proti pravoslávnym veriacim sa vedie neznesiteľný teror, zastrašovanie a násilnosti.**

Kto sa vlastne podieľa na tomto nátlaku a vedie skromných ľudí k nenávisti a bratovraždám?

Sú to nažial aj ľudia vo funkciách, ktorí bez obáv vyhlasujú, že čo nám dal socializmus za 20 rokov, že nám tu socializmus netreba, že nám treba kapitalizmus. Nevidia vo svojej nenávistnej zaslepenosti, že nebyť socializmu v našej republike, oni sami by nikdy neboli tými čím sú a isto iste boli by dreli na svojom políčku, alebo prosili o prácu. Pravda, dnes sa vozia už na osobných autách, majú postavenie, funkciu, a preto ako „vďakyvzdanie" naplňujú dni nenávisťou človeka voči človeku.

Na týchto potulkách som stretával veľa protichodných názorov, zloby, nenávisti, ale i žiaľu. Prečo to bolo treba, koho z toho viniť? **Veriaci tvrdia, že vláda mala i teraz má zaujať k náboženským problémom rázne stanovisko a vyvodzovať dôsledky proti tým, ktorí narušujú spolužitie medzi občanmi.** Tieto rozbroje majú za dôsledok brzdenie ekonomického povznesenia tohto kraja zo zaostalosti na ekonomickú i kultúrnu úroveň ostatných častí republiky.

Chýba tu veľa ľudských vlastností a doriešenie tohto náboženského sporu. Kresťanstvo sa pýši láskou, vzájomnou úctou a toleranciou, a tie nech uplatní pri doriešení náboženských sporov. Dovbuš

Gréckokatolícka cirkev v ČSSR.

Prečítala som si so záujmom ako prostá veriaca takto napísaný článok p. Ivana Marianova v „Obrode" č. 3. Mala by som niekoľko upresňujúcich otázok na autora:

1. Ak mala brest-litovská únia charakter masový a nie administratívny ako napr. vtedy súčasná protireformácia v našich krajinách, prečo ľud vo Vitebsku sa búril proti unionistickej akcii Josafata Kunceviča a zabil ho? Mám skôr dojem, že ľud pravoslávny bol pri zavádzaní únie manipulovaný jezuitským rádom, trónom a feudálmi a hnaný do únie, z ktorej vystupoval, akonáhle na to bola príležitosť, ako svedčia dejiny.

2. Je vedecky možné tvrdiť, že akcia Kataríny Veľkej z 18. stor. je precedens pre rok 1950, kedy sa v Prešove zišiel uniatsky sobor a rozhodol sa navrátiť k pôvodnej pravoslávnej viere otcov? Vari všetci účastníci soboru boli manipulovaní a likvidácia bola len administratívna? Prečo teda po povolení činnosti a uvoľnení dosiaľ desiatky farností sú pri pravoslávnej cirkvi?

3. Bola či nebola užhorodská únia zavedená tiež administratívne s nátlakom?

4. Ako si možno vysvetliť, že už za Rakúsko-Uhorska, teda nie v dôsledku činnosti emigrácie po prvej svetovej vojne — sa celé obce vracali do pravoslávia a ľudia boli za to prenasledovaní, napr. v povestnom procese marmarošsihotskom r. 1913?

5. Riešia sa skutočne po vládnom uznesení z 13. 6. 1968 demokraticky a humánne vzájomné otázky obidvoch zúčastnených cirkví, alebo boli na mnohých miestach pravoslávne chrámy dobývané bojovými skupinkami násilne, inventár ničený, kňazi a veriaci inzultovaní? Je to demokratické a spravodlivé, že úrady „vyšli v ústrety", t. j. nadržiavali (i po auguste m. r.) jednej strane, t. j. gréckokatolíckej, nedbajúc často ani na väčšinu strany druhej?

6. Je možné obranu pravoslávnych volať protiofenzívou, čiže pripúšťať, že akcie strany druhej bola ofenzíva?

Otázok by som mala oveľa viac. Viem však z katolíckej tlače, že po koncile bol anachronistický „unionizmus" zamenený širokým „ekumenizmom" pravdepodobne všade okrem ČSSR; napr. i v ČSSR sa stretli na besede p. biskup dr. Tomášek s pravoslávnym metropolitom Dorotejom, ktorý dokonca držal kázeň v katolíckom kostole. Prišla som k tomu istému záveru ako p. dr. Tomášek v Lidovej demokracii, ktorý píše: **„Názov gréckokatolíci nie je vlastne správny. Sú to jednoducho katolíci východného obradu.** Pri písaní tohto článku som sa dozvedela, že bola neznámymi páchateľmi totálne devastovaná pravoslávna katedrála v Prahe, z ktorej boli ukradnuté nielen liturgické predmety, ale i pamiatky na parašutistov, ktorých si váži celý náš národ za ich obeť a zápas.

E. Koukalová

PRAVOSL. BOHOSLOVECKÁ FAKULTA OZNAMUJE:

Podmienky prijatia na PBF v Prešove na šk. rok 1969/70:

Pravosl. bohoslovecká fakulta v Prešove prijme na šk. rok 1969/70 uchádzačov o štúdium na tejto fakulte za týchto podmienok:

a) Do jednoročného prípravného kurzu pri PBF môžu byť prijatí uchádzači, ak majú aspoň 17 rokov, ktorí nemohli ukončiť strednú školu III. stupňa.

b) Do 1. ročníka PBF môžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú plnú strednú školu III. stupňa s maturitou.

Vlastnoručne napísanú žiadosť treba zaslať na adr.: Pravosl. bohosl. fakulta, ul. Sládkovičova 23. Priložte tieto doklady: **1. Krstný list, 2. posledné šk. vysvedčenie, 3. lekárske vysvedčenie o zdravotnom stave, 4. životopis, 5. odporúčanie miestneho duchovného.**

Žiadosti sa prijímajú do 30. septembra 1969. Prijímacie pohovory sa budú konať na Dekanáte PBF, o čom bude každý uchádzač zvlášť vyrozumený.

Dekanstvo PBF.

Zo života prešovskej eparchie

V nedeľu dňa 27. 4. 1969 konal sa **odpust v česť sv. veľkomučeníka Georgija v Slovinkách**, okr. Spišská Nová Ves. Slávnosti sa zúčastnil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, ktorého sprevádzal prot. P. Spišák, riaditeľ ER. **Archijerejskú sv. liturgiu slúžil Preosvietený vladyka Nikolaj spolu s jedenástimi duchovnými.** Veriaci miestni i pútnici zaplnili sv. chrám do posledného miesta, bolo ich vyše dvoch tisíc, veď prišli zo všetkých kútov východného Slovenska ôsmimi zájazdovými autobusmi. Slávnostnú kázeň predniesol prot. P. Spišák. Predstavený sv. chrámu, **prot. F. Sisák potom poďakoval všetkým prítomným za účasť a za ich pevný postoj voči pravoslávnej cirkvi.** Preosvietený **vladyka vo svojom preslove poďiarkol lásku a oddanosť veriacich ku svojej pradedovskej viere.** Ako príklad im uviedol sv. veľkomučeníka Georgija, ktorý tiež v ťažkých časoch za Christovu vieru a za pravdu bojoval. **Slovinský odpust ukázal v tom najkrajšom svetle, že na východnom Slovensku žijú tisíce verných pravoslávnych veriacich, ktorí sú ochotní svoju oddanosť voči svojej viere potvrdiť i skutkami** podľa slov sv. evanjelia **„viera bez skutkov je mŕtva..."**

Správy zo života michalovskej eparchie

NAVRÁTENIE Z GRÉCKOKATOLÍCKEJ DO PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI.

— **Veriaci farnosti Úbrež** a prislúchajúcich k farnosti filiálnych cirkevných obcí Hnojné a Závadka **spolu so správcom farnosti d. o. Jánom Mantičom navrátili sa z gréckokatolíckej do pravoslávnej cirkvi.** Eparchiálna rada pravoslávnej cirkvi v Michalovciach s požehnaním Jeho Blaženstva DOROTEJA, metropolitu pražského a celého Československa, prijala veriacich farnosti Úbrež ako aj filiálnych obcí Hnojné a Závadka do zväzku veriacich pravoslávnej cirkvi a d. o. Jána Mantiča do zväzku duchovenstva pravoslávnej michalovskej eparchie a na základe predchádzajúceho súhlasu KNV v Košiciach zo dňa 2. apríla 1969 číslo: kult. 107/69 Eparchiálna rada pravoslávnej cirkvi v Michalovciach dekrétom číslo 178/1969 zo dňa 2. apríla 1969 **ustanovila d. o. Jána Mantiča za správcu pravoslávnej farnosti v Úbreži s platnosťou od 1. apríla 1969.**

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

— **V deň sviatku Voskresenija Christovho** v pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach za účasti veľkého počtu veriacich z Michaloviec a celého okolia **konali sa slávnostné bohoslužby.** Archijerejskú sv. liturgiu vykonal **Preosvietený vladyka CYRIL, biskup michalovský, za asistencie d. o. Štefana Horkaja, d. o. t. arcidekana Jozefa Petranina, predsedu misijného odboru ER, d. o. mitr. prot. Jozefa Iljuka,** okresného arcidekana, ako aj vysluhovania bohoslovcov br. Ladislava Fedora a br. Jána Rusína. Po ukončení sv. liturgie **Preosvietený Vladyka CYRIL vykonal posviacku pásch** a predniesol príležitostný veľkonočný pozdrav.

TRADIČNÉ ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

— **Byšta**, okres Trebišov: V nedeľu dňa 13. apríla 1969 z príležitosti chrámového sviatku v miestnom pravoslávnom chráme v Byšte za účasti veľkého počtu veriacich z celého okolia konali sa tradičné odpustové bohoslužby. Slávnostnú sv. liturgiu vykonal d. o. t. arcidekan Jozef Petranin, za asistencie d. o. prot. Jozefa Frického z Cejkova, d. o. dekana Juraja Kocu z Pozdišoviec a správcu miestnej farnosti d. o. Juraja Kačalu. Príležitostnú odpustovú kázeň po sv. Evanjeliu predniesol d. o. dekan Juraj Koco a po ukončení bohoslužieb pozdravil zhromaždených veriacich d. o. t. arcidekan Jozef Petranin.

(M. Š.)

Posviacka pásch v Michalovciach.

Dary na naše časopisy — tlačový fond

Za prvé dary na tlačový fond ďakujeme týmto Pravoslávnym farským úradom i jednotlivcom:

Pravoslávny farský úrad Čukalovce — 100.— Kčs.
Vasiľ Jacoš, hlavný kurátor, Parihuzovce — 100.— Kčs.
D. o. prot. G. Kuzan, spirituál Prešov — 100.— Kčs.
Andrej Čekan, Sabinov — 20.— Kčs.
Pravoslávny farský úrad Prešov — 60.— Kčs.
Pravoslávny farský úrad Bajerovce — 100.— Kčs.
Pravoslávni veriaci z Košíc — 100.— Kčs.

PÁN BOH ZAPLAŤ!

Tešíme sa, milí veriaci, že na našu tlač nezabúdate. **Zbierka pokračuje** a budeme Vám veľmi vďační, ak na našu duchovnú „zbraň" nezabudnete a svojimi príspevkami ukážete, **že Vám na našej tlači záleží a že po nej túžite!**

V súvislosti s tlačou ďalej oznamujeme, že všetky nedostatky, ktoré sa vyskytujú v doručovaní našich časopisov, t. j. Odkazu sv. Cyrila a Metoda a rusínsko-ukrajinského Zapovitu sv. Kirila i Mefodija, **nám treba hlásiť.** Novým záujemcom, ktorých je mnoho, pripomíname, **že naše časopisy rozširuje Poštová novinová služba, nie naša redakcia.**

Teda nové objednávky treba podávať priamo **na pošte alebo u Vášho poštového doručovateľa.**

Ct. pani **Koščovej,** ktorá nám svoj korešpondenčný lístok poslala z Košíc a neuviedla presnejšiu adresu, odkazujeme touto cestou, aby nám napísala, že jej sťažnosť na PNS vybavíme sami, keďže časopis má predplatený a napriek tomu ho nedostáva.

Redakcia

Zaujímavosti

● V čase druhej svetovej vojny Hitler oddelil od Juhoslávie **„nezávislý Chorvátsky štát"** na čele s rímskokatolíckym agentom Pavelićom, ktorý bol poslaný z Ríma a ktorý bol odsúdencom francúzskeho súdu za vraždu juhoslovanského kráľa Alexandra. Hlava rímskokatolíckej cirkvi v Chorvátsku, záhrebský arcibiskup Stepinac ihneď uznal Paveliča a jeho štát ako štát rímskokatolícky, kde pre pravoslávnych viac nebude miesta. Nová vláda urýchlene začala s vykynožovaním pravoslávnych veriacich. Počas štvorročného jestvovania „nezávislého štátu Chorvátskeho" **bolo zverským spôsobom zavraždených vyše 600 000 pravoslávnych ľudí vrátane žien a detí, niekoľko stovák pravoslávnych duchovných a všetci pravoslávni biskupi.** Boli poškvrnené a zneuctené i zbúrané stovky pravoslávnych chrámov. Boli obsadené všetky pravoslávne kláštory a všetok nehnuteľný majetok pravoslávnej cirkvi. Na vraždách a zverstvách rôzneho druhu proti pravoslávnym veriacim sa aktívne zúčastňovali stovky rímskokatolíckych kňazov. Arcibiskup, napokon aj kardinál, Stepinac po celý čas nadržiaval politike „nezávislej" rímskokatolíckej vlády so súhlasom svojho rímskeho nadriadeného.

ZLATO A PENIAZE VATIKÁNU.

Vatikán je najväčším bankárom, najväčším akcionárom na svete. Pallenberg **ocenil kapitál Vatikánu na 13 až 15 miliárd dolárov.** Len v cenných papieroch vlastní Svätá stolica päť a pol miliardy, z toho v talianskych akciách okolo 1,6 miliárd dolárov. Inými slovami: 15 % všetkých akcií talianskeho trhu. V štúdii **„Financie Vatikánu"** píše Corrado Pallenberg, že **najmenej štyri miliardy dolárov má Vatikán uložené v pozemkoch, budovách a umeleckých predmetoch.** Len v oblasti Ríma vlastní celé bloky domov, stovky bytov a pozemky v hodnote 35 miliárd lír. Investície sú i v podnikoch, ktoré **zarábajú peniaze spôsobom dosť pochybným, ako sú herne v San Remo a v Perrieri a nechýbajú ani tri štvrtiny podielov z rímskeho hotela Hilton.** Deväť desatín kapitálu Vatikánu pripadá na zahraničné akcie. Nie je bez zaujímavosti, že zásluhou už nebohého amerického kardinála Spellmana sa **časť vatikánskeho zlata umiestnila v americkej pevnosti Fort Konox.** Z príjmov z akcií by sa malo podľa talianskych prepisov o dani z dividend odovzdať talianskemu štátu najmenej tri miliardy lír. Zatiaľ ale Vatikán nezaplatil ani líru. Vatikán, odvolávajúc sa na dohodu uzatvorenú s Mussolinim v r. 1929, odmieta túto daň platiť. A tak Corrado Pallenberg v záver svojej štúdie „Financie Vatikánu" konštatuje: pápež Pavol VI. je nielen svätým otcom rímsko-katolíckej cirkvi, ale i hlavou najväčšej banky sveta a najväčším akcionárom na svete.

(podľa PRÁCE 9. 5. 1969 skrátila hf.)

„Nikto nemôže slúžiť dvom pánom; lebo buďto jedného bude nenávidieť a druhého milovať... Nemôžete slúžiť Bohu, aj mamone" — riekol Isus Christos (Mat. 6, 24).

„Veru vám hovorím, že bohatý ťažko vojde do nebeského kráľovstva. A nadto vám hovorím: ľahšie prejsť ťave uchom ihly, ako vojsť bohatému do kráľovstva nebeského" (Mat. 19. 23—24).

Posmrtná spomienka

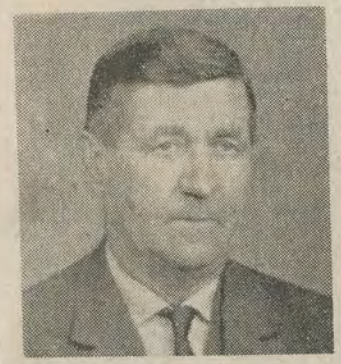

Oneskorene sme dostali správu, že odišiel spomedzi nás brat JOZEF PETRO, narodený 26. júna 1910 v Blatných Revištiach, dlhodobý kurátor a veľmi starostlivý veriaci.

Pravoslávna cirkev v ňom stratila jedného zo svojich dobrých pracovníkov a milovníkov chrámu—domu Božieho, ktorý tak mal rád. Už od malička robil kostolníka, i potom, keď sa stal kurátorom, veľmi rád v chráme pracoval i všade tam, kde to bolo potrebné príkladne pomáhal.

Nech Všemohúci Boh i za túto prácu odmení ho bohato a daruje mu život večný, kde nebude plač, žiaľ ani bolesť, ale radosť nekonečná.